

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1So/57/2015
Identifikačné číslo spisu: 7015200093
Dátum vydania rozhodnutia: 09.01.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7015200093.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD., v právnej veci navrhovateľa : V. B., bývajúceho v Ž., H. XXX/X, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, ul. 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 2Sd/3/2015-17 zo dňa 24.marca 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Sd/3/2015-17 zo dňa 24.marca 2015 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X z 24.09.2014, ktorým odporkyňa podľa § 70 ods. 1 a § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľa o invalidný dôchodok zo dňa 27.08.2014 z odôvodnením, že navrhovateľ podľa odborného posudku posudkového lekára Sociálnej poisťovne, pobočky Košice, zo dňa 27.08.2014 nie je invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Krajský súd tak rozhodol podľa odôvodnenia rozsudku preto, že podľa spisu, posudkoví lekári sociálneho poistenia pobočky Sociálnej poisťovne v Košiciach aj Sociálnej poisťovne, ústredie, pracovisko Košice, pri vyhotovovaní posudku a posudzovaní zdravotného stavu navrhovateľa vychádzali z odborných lekárskeho nálezov nachádzajúcich sa v jeho zdravotnej dokumentácii. Posudkový lekár, ktorý vyhotovil posudok pre potreby súdu, svoj záver o miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 35 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou odôvodnil tým, že vzhľadom na skutočnosť, že u navrhovateľa nie je dokumentované z posudkového hľadiska také funkčné postihnutie, ktoré by dokumentovalo zhoršenie zdravotného stavu s možnosťou stanovenia vyššieho percenta miery

poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, posudkový lekár ponechal určenú mieru poklesu v rozsahu 35 %. Pretože aj po opakovanom posudzovaní zdravotného stavu navrhovateľa bolo zistené rovnako ako posudkovým lekárom sociálneho poistenia pobočky Sociálnej poisťovne v Košiciach, že miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nezodpovedá kritériám invalidity, súd napadnuté rozhodnutie odporcu podľa § 250q ods.2 O.s.p. potvrdil ako zákonné.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie, ktoré odôvodnil tým, že konanie na krajskom súde malo inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Poukázal na to, že sa zo zdravotných dôvodov nezúčastnil pojednávania, avšak splnomocnil na zastupovanie svoju manželku, pretože nevedel, že ho môže zastupovať iba advokát. Nebol o tom poučený a tak v konečnom dôsledku bol považovaný za neprítomného.

Ďalej svoje odvolanie odôvodnil tým, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Poukázal na svoj nepriaznivý zdravotný stav s progresiou namáhavých bolestí na hrudi s dušnosťou. Spomenul svoje ochorenia a priložil aj aktuálne lekárske záznamy z kardiológie. Záverom uviedol, že jeho nepriaznivý zdravotný stav trvá od prvej žiadosti o invalidný dôchodok, preto nevidí dôvod podávať novú žiadosť.

Odporkyňa vo svojom písomnom vyjadrení označila odvolanie za neopodstatnené. Poukázala na to, že navrhovateľ v odvolacom konaní neuviedol žiadne také nové skutočnosti, ktoré by spochybňovali úplnosť, objektivitu a presvedčivosť posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia a ktoré by spochybnili alebo vyvrátili prijatý záver. Skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia navrhovateľa boli dostatočne ozrejmene príslušnými posudkovými lekármi sociálneho poistenia, sú z hľadiska skutkového úplné, dostatočne podložené odbornými vyšetreniami a nálezmi, ako aj zdravotnou dokumentáciou, sú bez nejasností a vnútorných rozporov a vo svojich záveroch sa zhodujú. Nebol preto daný dôvod na ďalšie dokazovanie. Navrhovateľ v konaní nepreukázal zhoršenie zdravotného stavu v rozsahu, ktorý by odôvodňoval určenie vyššej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Závery napadnutého rozhodnutia považovala za vecne správne a dostatočne doložené vykonaným dokazovaním, preto navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 219 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“) ako vecne správne potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 250s O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal rozsudok krajského súdu a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a ide o rozsudok, proti ktorému je podanie odvolania prípustné (§ 202 O.s.p. v spojení s § 250s O.s.p.), dospel jednomyselne k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O.s.p. v spojení s § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 09.01.2016 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu, preto v medziach odvolania odvolací súd preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne, a to najmä z toho pohľadu, či krajský súd správne posúdil jeho zákonnosť.

Podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, poistenec je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Podľa § 71 ods. 3 prvej vety zákona o sociálnom poistení, pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby.

Podľa § 71 ods. 4 zákona o sociálnom poistení pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

Podľa § 71 ods. 6 zákona o sociálnom poistení, miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí.

Podľa § 71 ods. 8 zákona o sociálnom poistení mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom.

Kľúčovou otázkou pri posudzovaní nároku na invalidný dôchodok je otázka vplyvu dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu na schopnosť výkonu zárobkovej činnosti. Nárok na invalidný dôchodok je v zmysle zákona o sociálnom poistení podmienený invaliditou poistenca, ktorá spočíva v tom, že poistenec má pre dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

V konaní nebol sporný skutkový stav tak, ako ho zistil súd prvého stupňa a vyplýva z pripojeného administratívneho spisu odporkyne, t.j., že odporkyňa rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 24.09.2014 zamietla žiadosť navrhovateľa o invalidný dôchodok s odôvodnením, že nie je invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, pretože podľa odborného posudku o invalidite vypracovaného posudkovou lekárkou Sociálnej poisťovne, pobočky Košice, zo dňa 27.08.2014 navrhovateľ nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Posudková lekárka v posudku uviedla, že navrhovateľ bol v auguste 2013 hospitalizovaný pre akútne infarkt srdca, koronarograficky bolo potvrdené jednocievne postihnutie s implantáciou stentu. Ďalej, že pri aktuálnej terapii je kardiopulmonálne kompenzovaný, normotenzný, echokardiograficky sú prítomné regionálne poruchy kinetiky so zachovanou systolickou funkciou ľavej komory, pri ergometrickom vyšetrení bola dosiahnutá maximálna záťaž 100 W, ale test bol predčasne ukončený pre bolesti nôh a veľmi nízku fyzickú výkonnosť, EKG bez dokumentovaných ischemických zmien a porúch rytmu. Ako chorobu určila pozákrkové poruchy obehovej sústavy - chronickú ischemickú chorobu srdca s prekonaným infarktom myokardu. Rozhodujúce zdravotné postihnutie bolo klasifikované podľa Prílohy č.4 zákona o sociálnom poistení ako Choroby obehovej sústavy, kapitola IX, oddiel B, položka 8. a) (s možným rozpätím 25-35 %). Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určila na 35 %.

Na základe opravného prostriedku navrhovateľa bol dňa 06.11.2014 zdravotný stav navrhovateľa opätovne posúdený tou istou posudkovou lekárkou Sociálnej poisťovne, pobočky Košice, ktorá zohľadnila nové lekárske kardiologické a neurologické vyšetrenia a dospela k rovnakému záveru.

Následne dňa 22.01.2015 vypracoval posudok posudkový lekár Sociálnej poisťovne - ústredie, vysunuté pracovisko v Košiciach, ktorý konštatoval, že funkčné vyšetrenie navrhovateľa dokumentuje stav, ktorý zdôvodňuje mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 35 %, čo je v zhode s posudkom posudkového lekára pobočky Sociálnej poisťovne. Posledné ambulantné kardiologické nálezy

dokumentujú progresiu námahových bolestí na hrudi s dušnosťou, bolo odporučené urgentné vyšetrenie (s prípadnou hospitalizáciou) na potvrdenie, resp. vylúčenie významného zhoršenia zdravotného stavu s možnosťou liečby, ktorú navrhovateľ odmieta. Posudok konštatoval rovnaký záver, ako predchádzajúce posudky, pokiaľ ide o klasifikáciu rozhodujúceho zdravotného postihnutia, čiže podľa posudku invalidita navrhovateľa nevznikla.

Krajský súd sa oboznámil s posudkami posudkových lekárov, ktoré vo svojich záveroch zohľadňujú lekárske nálezy odborných lekárov, ktoré predložil navrhovateľ. Krajský súd nepochybil, ak na základe výsledkov vykonaného dokazovania považoval rozhodnutie odporkyne za súladné so zákonom a odvolaniu navrhovateľa nevyhovel.

Posúdenie zdravotného stavu žiadateľa o invalidný dôchodok je podľa platných právnych predpisov zverené posudkovým lekárom sociálneho poistenia (§ 153 zákona o sociálnom poistení). Z posudkov nachádzajúcich sa v administratívnom spise odporcu je zrejmé, že títo lekári komplexne zhodnotili zdravotný stav navrhovateľa, pričom vychádzali z ním predložených odborných lekárskeho správ. Posudkoví lekári sociálneho poistenia dospeli vo všetkých lekárskeho posudkoch k rovnakým záverom, pokiaľ ide o rozhodujúce zdravotné postihnutie i mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. V konaní sa nepreukázali skutočnosti vyvolávajúce objektívne pochybnosti o ich odbornosti resp. predpojatosti v konkrétnej veci, preto nebol dôvod na prípadné ďalšie dokazovanie.

Navrhovateľom v súdnom odvolacom konaní predložené v tom čase aktuálne lekárske správy z kardiologických vyšetrení z 25.03.2015 a 31.03.2015 nepredstavujú podľa názoru odvolacieho súdu nové skutočnosti vo vzťahu k rozsahu zdravotného poškodenia u navrhovateľa, ako bol v čase rozhodovania odporkyne ustálený (§ 250i O.s.p.) a ktoré by neboli zohľadnené posudkovými lekármi, prípadne konštatujúce iné diagnostické závery ako boli zistené v správnom konaní a ktoré by predstavovali dôkazy nasvedčujúce existencii novej skutočnosti, ktorou by sa posudkoví lekári sociálneho poistenia neboli zaoberali alebo ktoré by inak prijatý záver spochybovali.

Odvolací súd zdôrazňuje, že v konaní predložené posudky posudkových lekárov sú z hľadiska skutkového úplné, presvedčivo podložené odbornými vyšetreniami a nálezmi nezávislých odborníkov predloženými navrhovateľom, ako aj zdravotnou dokumentáciou, sú bez nejasností a vnútorných rozporov a vo svojich záveroch sa zhodujú a ani navrhovateľom uvádzané výčitky nezakladajú podľa názoru odvolacieho súdu objektívne pochybnosti o odbornosti resp. objektívnosti posudkových lekárov, ktoré by vyžadovali vykonať nové dokazovanie vo veci. Prípadné pochybnosti navrhovateľa o tom, že jeho zdravotný stav nebol v konaní správne posúdený, súd považoval za nedôvodné, vyvolané len jeho subjektívnym presvedčením, čo však nezakladá relevantný dôvod na spochybenie správnosti skutkových zistení a záverov prijatých v konaní. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že ak by v budúcnosti došlo k významnému zhoršeniu jeho zdravotného stavu (v porovnaní so stavom ustáleným v čase rozhodovania odporkyne), podloženému relevantnými aktuálnymi lekárskeho nálezmi, navrhovateľ môže opätovne požiadať o priznanie invalidného dôchodku a o nové preskúmanie miery poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. I keď navrhovateľ v odvolaní vyjadril pochybnosť o zmysluplnosti takéhoto postupu, odvolací súd podotýka, že posudzovanie invalidity sa týka vždy určitého času a v ňom zistiteľného zdravotného stavu. V budúcnosti sa môže zmeniť buď samotný zdravotný stav navrhovateľa alebo hoci i prejavy jeho zdravotného stavu, čo môže viesť k odlišnému výsledku posúdenia.

K námietke navrhovateľa o nerovnakom posúdení funkčnej poruchy v dvoch správnych konaniach, ktorú uviedol v opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporkyne, odvolací súd podotýka, že posudzovanie podľa zákona o sociálnom poistení a posudzovanie podľa zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov nezohľadňuje totožné kritériá a preto nemožno stanovené percentuálne miery zmysluplne porovnávať. Hoci ide v oboch prípadoch o percentuálne určenú mieru, v jednom prípade ide o pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, v druhom prípade ide o funkčnú poruchu.

V súvislosti s vysvetlením navrhovateľa jeho neúčasti na pojednávaní pred krajským súdom dňa 24.3.2015, odvolací súd súhlasí s navrhovateľom, že príliš všeobecné poučenie o možnosti zastúpenia v konaní ako bolo formulované v tlačive o predvolaní súdu, nezohľadňuje v tom čase aktuálnu právnu úpravu inštitútu zastúpenia v konaní podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (neumožňujúce zastúpenie akoukoľvek fyzickou osobou v konaní o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov v zmysle § 27 ods. 3 v O.s.p. v platnom znení) a predstavuje tak nedostatok v konaní, ktorý dôvodne mohol v ňom vyvolať pocit pochybnosti o zákonomnom postupe súdu. Odvolací súd však vzhľadom na charakter súdneho preskúmavacieho konania, v ktorom súd preskúmava postup a rozhodnutie správneho orgánu podľa stavu v čase jeho rozhodovania, ktorého priebeh spolu s relevantnými dokladmi a rozhodnutiami je zaznamenaný v administratívnom spise, ktorý mal konajúci súd k dispozícii, jeho osobná účasť (resp. jeho zástupcu) na pojednávaní nebola nevyhnutná a ani nebol úplne zbavený možnosti oboznámiť súd (hoci odvolací) svojimi prednesmi (hoci v písomnej podobe), preto takýto nedostatok konania pred súdom prvého stupňa nepovažoval odvolací súd za taký, ktorý by mal vplyv na zákonnosť rozhodnutia súdu.

Na základe uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že krajský súd dôvodne považoval preskúmané rozhodnutie odporkyne za vydané v súlade so zákonom a dôvodne odvolaniu navrhovateľa nevyhovel. O zákonnosti takéhoto postupu nemal pochybnosti ani Najvyšší súd Slovenskej republiky a preto jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 224 ods. 1 O.s.p. tak, že ich náhradu navrhovateľovi nepriznal, pretože v odvolacom konaní nebol úspešný.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.